

[2019] 4 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ 190

ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾਸ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ

(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3024/2019)

ਮਾਰਚ 14, 2019

[ਅਭੈ ਮਨੇਹਰ ਸਪਰੇ ਅਤੇ ਦਿਨੇਸ਼ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ, 1894-ਸੀ. ਏ. @ਐੱਸ. ਐੱਲ. ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰ.5513/14 ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਨੇ ਸਤਲੁਜ-ਯਮੁਨਾ ਨਹਿਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਲਗਭਗ 14.49 ਏਕੜ (9 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ) ਕੁੱਲ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਿੰਡ ਭਾਗੋ ਮਾਜਰਾ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ-ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਐੱਲ. ਏ. ਓ.) ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮੇਤ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਮੰਗਿਆ-ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮੇਤ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇ.-ਸੀ. ਏ. @ਐੱਸ. ਐੱਲ. ਪੀ. (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ। ਨੰ.17144/14, ਸੀ.ਏ.@ ਐੱਸ.ਐੱਲ.ਪੀ.(ਸੀ) ਨੰਬਰ 8073/14, ਸੀ.ਏ.@ ਐੱਸ.ਐੱਲ.ਪੀ.(ਸੀ) ਨੰ.29928/14 ਅਤੇ ਸੀ.ਏ.@ ਐੱਸ.ਐੱਲ.ਪੀ.(ਸੀ) ਨੰ.8098/14 ਵੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-ਸੀ.ਏ.@ ਐੱਸ.ਐੱਲ.ਪੀ.(ਸੀ) ਨੰ.6261/14 ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਵਾਚਿਆ: ਸੀ. ਏ.@ ਐਸ. ਐਲ. ਪੀ.(ਸੀ) 5513/14 ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਮੁੱਖ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ- ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸ ਵੀ ਉਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚੋਂ ਉੱਭਰਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਉੱਠਦੀ ਹੈ-ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 9 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਦਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ, ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਦੂਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਹਰੇਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਕਟੌਤੀ/ਵਾਧਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਭਾਗੋਮਾਜਰਾ ਪਿੰਡ ਸਮੇਤ 9 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਥਿਤ ਹਰੇਕ ਪਿੰਡ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

190

ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ

ਨੰ.5513/14, ਸੀ. ਏ.@ ਐਸ. ਐਲ. ਪੀ.(ਸੀ) ਨੰ. 17144/14, ਸੀ. ਏ.@ ਐਸ. ਐਲ. ਪੀ.(ਸੀ) ਨੰਬਰ 8073/14, ਸੀ. ਏ.@ ਐਸ. ਐਲ. ਪੀ.(ਸੀ) ਨੰ.29928/14 ਅਤੇ ਸੀ. ਏ.@ ਐਸ. ਐਲ. ਪੀ.(ਸੀ) No.8098 14 ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ- ਸੀ. ਏ.@ ਐਸ. ਐਲ. ਪੀ.(ਸੀ) ਨੰ.6261/14 ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਰਾਹਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਮਿਆਦ 13.01.2009-01.08.2013 ਲਈ ਵਿਆਜ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ

ਹੈ।

ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਵਾਚਿਆ: ਏ. @ਐੱਸ. ਐੱਲ. ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰ. 5513/14

1.1 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਮੁੱਖ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਹੋਰ ਕਈ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 9 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਰੈਫਰੈਂਸ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸ ਵੀ ਉਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਉੱਭਰਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਅਪੀਲ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੂਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ। ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 9 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਖ ਅਪੀਲ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਮ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਦਰ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ 9 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ, ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਦੂਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਹਰੇਕ ਪਿੰਡ (ਕੁੱਲ 9) ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਪੈਰਾ [14-16] [195-ਡੀ.ਐੱਫ]।

1.2 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਰੇਕ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਲ. ਏ. ਓ. ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਹਰੇਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਕਟੌਤੀ/ਵਾਧਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਬਦਲਦੇ ਰਹੇ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਉੱਪਰ ਦੱਸੀ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਨਕਸਾ ਮੌਕਾ ਦੇ

ਨਿਰੀਖਣ ਉੱਤੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸੱਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਭਾਗੇ ਮਾਜਰਾ ਪਿੰਡ ਸਮੇਤ 9 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਹਰ ਕੋਣ ਤੋਂ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਉਚਿਤ ਦਰਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਾਂਗ,

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

[2019] 4 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ.

ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪਿੰਡ ਭਾਗੇ ਮਾਜਰਾ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਤਿੰਨ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਦਰ ਉੱਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਦਰ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਦਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। [ਪੈਰਾ 14-16, 18, 19, 21-23] [196-F-H; 197-B, C, F

ਸੀ. ਏ. @ਐੱਸ. ਐੱਲ. ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰ. 17144/2014, ਸੀ. ਏ. @ਐੱਸ. ਐੱਲ. ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 8073/2014 ਦੀ ਸੀ. ਏ. @ ਐੱਸ. ਐੱਲ. ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰ. 29928 ਅਤੇ 2014 ਦੀ ਸੀ. ਏ. @ ਐੱਸ. ਐੱਲ. ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰ. 8098/2014

1.3 ਸੀ. ਏ. @ਐੱਸ. ਐੱਲ. ਪੀ. (ਸੀ) No.5513 2014 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 3]

ਸੀ. ਏ. @ਐੱਸ. ਐੱਲ. ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 6261/2014

1.4 ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼, ਜਿਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਭਾਗੇ ਮਾਜਰਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਜਾਂ ਘੱਟ ਇੱਕੋ

ਜਿਹੀਆਂ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੀ ਇਸੇ ਰਾਹਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 20.11.2013 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ RFA ਵਿੱਚ 01.08.2013 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੀ ਉਸੇ ਰਾਹਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਉਹ 13.01.2009 ਤੋਂ 01.08.2013 ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਆਜ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 3]

ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਰ. ਐੱਫ. ਏ. ਨੰ.953/1994 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਾ ਮਿਤੀ 1.7.2013 ਦਾ -ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦੀਵਾਨੀ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3024/2019

ਆਰ. ਐੱਫ. ਏ. ਨੰਬਰ 1943/1996 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਮਿਤੀ 25.09.2013 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਨਾਲ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 3028,3026,3029,3027,3025/2019

ਰੋਹਿਤ ਸ਼ਰਮਾ, ਅੰਸੂਲ ਚੌਧਰੀ, ਅਤੁਲ ਅਗਰਵਾਲ, ਰੋਣਕ ਨਾਇਕ, ਓ. ਪੀ. ਭਦਾਨੀ, ਵਕੀਲ। ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਉੱਤਰਾ, ਬੱਬਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਭਾਵਨਾ ਦੁਹੂਨ, ਵਕੀਲ। ਵੱਲੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ।

ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ, ਜੱਜ

ਸੀ. ਏ. @ ਐਸ. ਐਲ. ਪੀ.(ਸੀ) No.5513/2014 ਵਿੱਚ

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲ 1996 ਦੇ ਆਰ. ਐੱਫ. ਏ. No.1943 ਵਿੱਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 25.09.2013 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹੈ।

3. ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਹੇਠਾਂ ਕੁੱਝ ਢੁਕਵੇਂ ਤੱਥ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਹੈ। ਇਹ ਅਪੀਲ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

5. ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ, 1894 (ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਐਕਟ" ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਰਾਜ (ਜਵਾਬਦੇਹ) ਨੇ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ 'ਸਤਲੁਜ-ਯਮੁਨਾ ਨਹਿਰ' ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ 29.3.1988 ਨੂੰ ਲਗਭਗ 14.49 'ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਤਹਿਤ 03.05.1988 ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

6. ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ (14.49 ਏਕੜ) 9 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ, (1) ਜੰਡਪੁਰ, ਤਹਿਸੀਲ ਖਰੜ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ; (2) ਧਾਰਾ ਖੁਰਦ, ਤਹਿਸੀਲ ਖਰੜ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ

ਰੋਪੜ; (3) ਪਾਮੋਰ, ਤਹਿਸੀਲ ਸਰਹਿੰਦ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ; (4) ਮਜਤ, ਤਹਿਸੀਲ ਖਰੜ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ; (5) ਮਤਰਾਂ, ਤਹਿਸੀਲ ਖਰੜ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ; (6) ਭਾਗੋ ਮਾਜਰਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਖਰਾਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੂਪਨਗਰ; (7) ਸਿਆਮਪੁਰ, ਤਹਿਸੀਲ ਖਰੜ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੂਪਨਗਰ; (8) ਮਟੋਰ, ਤਹਿਸੀਲ ਮੋਹਾਲੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਖਰੜ; ਅਤੇ (9) ਮਾਨਕ ਮਾਜਰਾ ਤਹਿਸੀਲ ਖਰੜ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਪਿੰਡ ਭਾਗੋ ਮਾਜਰਾ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ।

7. ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਐੱਲ. ਏ. ਓ.) ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਤਹਿਤ ਉਪਰੋਕਤ 9 ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਭਾਗੋ ਮਾਜਰਾ ਪਿੰਡ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮਿਤੀ 21.08.1990 ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੁਆਰਾ, ਐੱਲ. ਏ. ਓ. ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ:

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟ

[2019] 4 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ.

ਕ੍ਰਮ ਨੰ.	ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਿਸਮ	ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੀ ਦਰ
1.	ਚਾਹੀ	ਰੁਪਏ 55,000/-
2.	ਬਰਾਨੀ	ਰੁਪਏ 55,000/-
3.	ਗੈਰ ਮੁਮਕਿਨ	ਰੁਪਏ 40,000/-

8. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮੇਤ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਐੱਲ. ਏ. ਓ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਦਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਮੰਗਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਿਤੀ 17.04.1996 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ:

ਕ੍ਰਮ ਨੰ.	ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਿਸਮ	ਰੈਫਰੈਂਸ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦਰ
1.	ਚਾਹੀ	ਰੁਪਏ 1,00,000/-
2.	ਬਰਾਨੀ	ਰੁਪਏ 75,000/-
3.	ਗੈਰ ਮੁਮਕਿਨ	ਰੁਪਏ 55,000/-

9. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮੇਤ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਰੈਫਰੈਂਸ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

10. ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਇਆ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 1994 ਦੇ ਆਰ. ਐੱਫ. ਏ. ਨੰਬਰ 953। **ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ** ਮਿਤੀ 01.07.2013 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਦਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਰੀ ਸਿੰਘ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

“ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬਹੁਤ ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਾਅਵਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ 1994 ਦੇ ਆਰ. ਐੱਫ. ਏ.

No.953 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਿਤੀ 1.7.2013 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ।

ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ

[ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ, ਜੇ.]

ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ (ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾ ਉਸੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

11. ਇਹ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ) ਨੇ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਗਿਆ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਇਹ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

12. ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਉੱਠਦਾ ਛੋਟਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਤੇ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਅਪੀਲਾਂ (ਉੱਪਰ) ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਦਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਮਿਤੀ 1.7.2013 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

13. ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।

14. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ-ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਮੁੱਖ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ

ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਹੋਰ ਕਈ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 9 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਰੈਫਰੈਂਸ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

15. ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, **ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸ** (ਉੱਪਰ) ਵੀ ਉਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਅਪੀਲ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੂਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 9 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਖ ਅਪੀਲ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਿਤੀ 01.07.2013 ਦੇ ਇੱਕ ਆਮ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਦਰ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

16. **ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ** ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ 9 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ, ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਦੂਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਹਰੇਕ ਪਿੰਡ (ਕੁੱਲ 9) ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਿਤੀ 18.09.1985 ਤਹਿਤ ਪਿੰਡ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ, ਤਹਿਸੀਲ ਸੋਤਲਾਂ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਅਤੇ

ਹਰੇਕ ਸਾਲ ਲਈ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਾਧਾ, ਸਾਲ 1988 ਵਿੱਚ ਪਿੰਡਾਂ ਮਟੋਰ, ਮਾਤਰਾਂ, ਸਿਆਮਪੁਰ ਅਤੇ ਜੰਡਪੁਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ 2,50,000/- ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਚਾਹੀ ਲਈ ਅਤੇ ਘਟਾ ਕੇ ਬਰਾਨੀ ਅਤੇ ਘਟਾ ਕੇ ਗੈਰ ਮੁਮਕਿਨ ਲਈ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਭਾਗੋ ਮਾਜਰਾ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਇਸ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ, ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਦਰ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ:

ਕ੍ਰਮ ਨੰ.	ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਿਸਮ	ਰੈਫਰੈਂਸ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦਰ
1.	ਚਾਹੀ	ਰੁਪਏ 2,00,000/-
2.	ਬਰਾਨੀ	ਰੁਪਏ 1,60,000/-
3.	ਗੈਰ ਮੁਮਕਿਨ	ਰੁਪਏ 1,20,000/-

17. ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ) ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਵਾਲ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਿੰਡ ਭਾਗੋ ਮਾਜਰਾ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ, ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉੱਚ ਦਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਭਾਗੋ ਮਾਜਰਾ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਮੋਹਾਲੀ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ **ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ** ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਸੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਦੂਜੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ।

18. ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਰੇਕ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਲ. ਏ. ਓ. ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਹਰੇਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਕਟੌਤੀ/ਵਾਧਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੈ।

19. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਉੱਪਰ ਦੱਸੀ ਪਹੁੰਚ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਸੀਂ ਮੌਕਾ ਨਕਸ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਉੱਤੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸੱਦਾ ਹੈ।

ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ

[ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ, ਜੇ.]

20. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜੋ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 9 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

21. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਭਾਗੇ ਮਾਜਰਾ ਪਿੰਡ ਸਮੇਤ 9 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਕੋਣਾਂ ਤੋਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਉਚਿਤ ਦਰਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ

ਹਨ।

22. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਾਂਗ, ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪਿੰਡ ਭਾਰੋ ਮਾਜਰਾ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਤਿੰਨ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਦਰ ਉੱਤੇ ਮੁਆਵਜਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਚਾਰਟ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਸੰਦਰਭ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਬੰਧੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਬੰਧਤ ਦਰਾਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ:

ਕ੍ਰਮ ਨੰ.	ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਿਸਮ	ਭੂਮੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਏਕੜ ਦਰ	ਗ੍ਰਹਿਣ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਤੀ	ਰੈਫਰੈਂਸ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦਰ	ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦਰ
1.	ਚਾਹੀ	Rs.55,000/-		ਰੁਪਏ. 1,00,000/-	ਰੁਪਏ. 2,00,000/-
2.	ਬਰਾਨੀ	Rs.55,000/-		Rs.75,000/-	ਰੁਪਏ. 1,60,000/-
3.	ਗੈਰ ਮੁਮਕਿਨ	Rs.40,000/-		Rs.55,000/-	ਰੁਪਏ. 1,20,000/-

23. ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਦਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਆਧਾਰ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਧਾਇਆ ਹੈ।

24. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਇਹ ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

2014 ਦੀ ਸੀ. ਏ. @ਐੱਸ. ਐੱਲ. ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰ.17144, 2014 ਦੀ ਸੀ. ਏ. @ਐੱਸ. ਐੱਲ. ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 8073, 2014 ਦੀ ਸੀ. ਏ. @ਐੱਸ. ਐੱਲ. ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰ.29928 ਅਤੇ 2014 ਦੀ ਸੀ. ਏ. @ਐੱਸ. ਐੱਲ. ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰ.8098

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।
2. ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਰ. ਐੱਫ. ਏ. ਨੰ. 953/1994 ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪਾਸ

ਕੀਤੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 1.7.2013 ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

[2019] 4 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ.

(ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ) ਇਸ ਫਰਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ (ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ) ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

3. ਸੀ. ਏ. @ ਐੱਸ. ਐੱਲ. ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰ. 5513/2014 ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸੀ. ਏ. @ ਐੱਸ. ਐੱਲ. ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 6261/2014

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 13.01.2009 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੇ ਨਾਲ 01.08.2013 ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਕਥਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ 20.11.2013 ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਮਿਤੀ 13.01.2009 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਰ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

3. ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ) ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿਸ ਦੀ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਭਾਗੋ ਮਾਜਰਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਜਾਂ ਘੱਟ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੀ ਇਸੇ ਰਾਹਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 20.11.2013 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ

RFA ਵਿੱਚ 01.08.2013 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵੀ **ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ** (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ 13.01.2009 ਤੋਂ 01.08.2013 ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਆਜ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵੰਡਣ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਗੇ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਜੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ

ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।